

OPTIMALE PENS CAPACITEIT ONTWIKKELEN

Zetmeel is voer voor de penspapil

Tekst: Wilma Wolters

Een handjevol muesli naast onbeperkt krachtvoer lijkt een goed startvoer te zijn voor lammeren. Het biedt het lam de mogelijkheid goede penspapillen te ontwikkelen. En dat helpt het dier later, rond die moeilijke periode van het spenen.

Geitenhoudster Lianne Brasser onderzocht voor ForFarmers welk vast voer het best werkt voor het lam rondom het spenen. De opname van ruw- en krachtvoer in die periode is van belang zodat het lam na het spenen zo min mogelijk groei-verlies vertoont. Voor een zo groot mogelijke opnamecapaciteit van de pens moet het lam voldoende en goede penspapillen ontwikkelen. René van de Gevel, technisch specialist geiten bij ForFarmers, legt het doel van het onderzoek verder uit: "Vluchtige vetzuren zijn nodig voor de ontwikkeling van die penspapillen. Maar te veel van deze vetzuren zorgt voor verzuring van de pens, waardoor er eeltvorming ontstaat op de papillen. Deze keratinevorming zorgt voor een verminderde opnamecapaciteit van de pens. In het onderzoek zochten we naar de juiste balans in vetzuren voor het jonge lam."

Niet meer dan 50 gram muesli

Dertig bokken zijn in het najaar van 2019 ingedeeld in vier gelijke groepen. De dieren kregen 7 weken onbeperkt melk gevoerd en op 3 weken leeftijd kregen ze een van de vier rantsoenen voorgeschoteld: laag zetmeel (plusminus 50 gram per dag, uit een laagzetmeel-

Foto: ForFarmers

Foto: ForFarmers

Veel zetmeel eten tot 8 weken leeftijd levert mooie penspapillen op.

brok), gemiddeld zetmeel (100-150 gram per dag middels een andere brok), hoog zetmeel (150-200 gram per dag, door brok + maispitten) of zeer hoog zetmeel (plusminus 250 gram per dag, via muesli). Alle bokken zijn geslacht voor het vlees. De ontwikkeling van de penspapillen werd bekeken door op 8 en 16 weken leeftijd de beste bokken uit een groep te slachten. Van de Gevel: "Op 8 weken leeftijd springt de pens van een lam dat een hoog zetmeelgehalte via muesli heeft gehad, er duidelijk uit. Daar zijn al veel en lange penspapillen te zien. Bij de andere rantsoenen is die ontwikkeling er nauwelijks tot matig." Dit suggereert dat een lam het spenen het best aan zal kunnen als zij in die weken daarvoor een rantsoen met een zeer hoog gehalte aan zetmeel heeft gehad.

Op 16 weken leeftijd ziet het er echter anders uit. Dan is de muesli-gevoerde pens die zo goed startte, die voorsprong verloren aan de andere rantsoenen. Van de Gevel: "Voor het spenen konden de penspapillen zich goed ontwikkelen op het hoge aandeel zetmeel. Maar na dat moment, als ze zoveel zetmeel moeten gaan verteren, is er keratinevorming waardoor de penspapillen achteruitgaan. 16 weken

Foto: ForFarmers

Na het spenen veel zetmeel eten tast de penspapillen aan.

hoog zetmeel voeren is dus te lang. Zie muesli als een startvoer om de penspapil te laten ontwikkelen en het lam aan vast voer te laten wennen."

Extremen

Rond 16 weken lijkt de brokgevoerde pens de best ontwikkelde penspapillen te geven. De bokjes die een laagzetmeelbrok gevoerd kregen worden in de gehele proef onvoldoende uitgedaagd en lijken hun penspapillen niet goed ontwikkeld te krijgen. Minder dan 70 gram zetmeel per dag en meer dan 200 gram zetmeel per dag zijn volgens Van de Gevel de extremen.

Van de Gevel concludeert: "Het onderzoek bevestigt wat wij aan geitenhouders adviseren: start met muesli verstrekken op 3 weken leeftijd, en geef daarnaast vanaf dat moment of een week later al brok. Stop met muesli geven als de lammeren voldoende ander vast voer – brok en hooi – opnemen. En voer natuurlijk ook na het spenen brok door."